

OBRAZOVANJE
ZA PRAKTIČNO
ZNAÑJE

РУКУ ПОД РУКУ
SRBIJA: SARADNJA PREDUZEĆA I
SREDNJIH STRUČNIH ŠKOLA

SADRŽAJ

UVODNA REČ 04

POŽEGA
KORPORATIVNA ODGOVORNOST 06

LESKOVAC
ULAGANJE U BUDUĆNOST 08

SUBOTICA
OD SAMOG POČETKA 10

PROFESIONALNA ORIJENTACIJA
NE MORA SE OBAVEZNO NA FAKULTET! 12

GIZ
PROFIL 14

Slogan na naslovnoj strani, *Obrazovanje za praktično znanje*, izabran je glasanjem različitih aktera iz sfere stručnog obrazovanja za slogan koji najbolje odslikava fokus pete faze projekta „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja u Srbiji“.

SLEVA NADESNO

Dragan Marinčič, načelnik Odeljenja za srednje obrazovanje, MPNTR*

Jelena Stojanović Đumić, projektni menadžer, GIZ

Dr Zoran Kostić, pomoćnik ministra u Sektoru za školske uprave, stručno-pedagoški nadzor i srednje obrazovanje i vaspitanje, MPNTR

DRAGI ČITAOCI,

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije sarađuje sa nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju GIZ (*Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*) od 2002. godine. Po nalogu nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) GIZ pruža podršku Srbiji u modernizaciji sistema srednjeg stručnog obrazovanja. Pri tom se orijentišemo prema aktuelnim zahtevima tržišta rada u Srbiji i Evropi.

Nezaposlenost u kategoriji mladih i dalje je velika. Iz tog razloga, proteklih godina uveli smo nove obrazovne profile u području rada ekonomija, pravo i administracija. Ovi profili mladima omogućavaju da direktno po završetku srednje stručne škole nađu zanimljiv posao.

Mnoga preduzeća, međutim, traže i dobro obučene radnike tehničke struke – moguću karijeru koja baš i nije u žiži interesovanja mladih ljudi. Zato se sada koncentrišemo na trogodišnje tehničko obrazovanje usmereno ka praksi. Tu učenici stižu sve što je potrebno kako bi odmah mogli da počnu da rade u struci, što znači u privredi.

Ovaj model obrazovanja usmerava se na potrebe privrede i obezbeđuje da se smanji nezaposlenost mladih. Zajedničkim naporima želimo opet da dovedemo sistem srednjeg stručnog obrazovanja na visok nivo na kakvom je bio u prošlosti, te da se pozicioniramo na evropskom tržištu.

dr Zoran Kostić

pomoćnik ministra

Sektor za školske uprave, stručno – pedagoški nadzor i srednje obrazovanje i vaspitanje
u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Beograd, septembar 2013.

Heinz-Dieter Harbers, vođa projekta, GIZ
 Miroslav Stamenković, koordinator školskih uprava, MPNTR
 Ivan Stojanović, projektni menadžer, GIZ

DRAGI ČITAOCI,

S ciljem da mladi ljudi lakše nalaze poslove u struci, srpsko-nemački projekti u oblasti srednjeg stručnog obrazovanja nude koordinisane usluge na jednom mestu.

Središte nemačkog pristupa savetovanju čini intenzivna saradnja srednjih stručnih škola i preduzeća. Škole i privatan sektor zajednički uvode elemente nemačkog dualnog obrazovanja. Veće prisustvo prakse u nastavi sve više motiviše učenike i učenice¹ da se odluče za klasična tehnička zanatska zanimanja.

O prilikama i mogućnostima na tržištu rada projekat „Profesionalna orijentacija“ informiše učenike još u osnovnim školama.

Zato se posebno radujem što, zajedno sa Sektorom za školske uprave, stručno-pedagoški nadzor i srednje obrazovanje i vaspitanje Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, imam priliku da vam predstavim neke od dobrih primera partnerstva između škola i preduzeća.

Nadamo se da će ove priče o uspesima jednako podstaći škole, odgovorne za politiku obrazovanja, i preduzeća da krenu novim putevima saradnje. Iz ovih primera se vidi da na kraju svi dobijaju – i učenici, i preduzeća, i opštine.

Uživajte u čitanju narednih strana!
 Srdačno,

Hajnc-Diter Harbers (Heinz-Dieter Harbers),
 vođa projekta „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja u Srbiji“

¹ U brošuri, radi bolje preglednosti, trećim licem množine obuhvaćena su i podrazumevaju se oba pola, i muški i ženski, što je u skladu sa standardnim srpskim jezikom. Tako se pod učenicima bez diskriminacije misli i na učenice, i slično. Takođe, u skladu sa „Uputstvom za standardizaciju rodno osetljivog jezika“ (Savić S. 2004.), povremeno ćemo naglasiti prisustvo oba pola, u cilju vidljivosti i žena i muškaraca.

KORPORATIVNA ODGOVORNOST ŠKOLE I PREDUZEĆA SE ZBLIŽAVAJU

Nastava sa puno teorije, daleko od realnosti, nemotivisani učenici – tako Slavko Đokić, direktor Tehničke škole Požega, opisuje školsku svakodnevnicu u svojoj školi pre deset godina. Ovaj posvećen čovek nije hteo da se zadovolji ovakvom situacijom, pa je povukao sve poluge: pomoću GIZ-a poslao je 60 nastavnika na usavršavanja. Na programu su bili: moderna nastava, nove didaktičke metode i više prakse. U razgovoru sa preduzećima iz okruženja ispostavilo se da su njima hitno potrebni dobro kvalifikovani livci, stručnjaci za CNC mašine, bravari, grejni i sanitarni tehničari. Đokić je sklopio dogovor sa preduzećima: „Mi smo sa GIZ-om obrazovanje prilagodili potrebama preduzeća, poslodavci su tu imali mogućnost da kažu kako. Zauzvrat, naši učenici idu dva do tri dana nedeljno u preduzeća da bi ih tamo obučavao kvalifikovan stručnjak.“

„Mi smo obrazovanje prilagodili potrebama preduzeća, poslodavci su tu imali mogućnost da kažu kako. Zauzvrat, naši učenici idu dva do tri dana nedeljno u preduzeća da bi ih tamo obučavao kvalifikovan stručnjak.“

Učenici imaju priliku da osete pravu radnu praksu u preduzećima, iz stvarnog života. Međutim, škola se na tome ne zaustavlja. U svojim radionicama i na CNC simulatorima koje je obezbedio GIZ ona priprema mlade ljude za boravak u preduzeću. Za Gorana Jankovića, vlasnika preduzeća za proizvodnju alata, kalupa i izlivaka „Inmold“ d.o.o. ovakav razvoj bio je kao blagoslov: „Naše glavno tržište je međunarodna automobilska industrija, a njihovi zahtevi za kvalitetom su, kao što je poznato, visoki. Zato mi trebaju dobro kvalifikovani radnici da bih mogao da zadovoljim klijente.“ Zbog toga ovaj preduzetnik stipendira 33 učenika od prve godine školovanja, nudi im praktičnu obuku u preduzeću i zaposlenje kada uspešno završe školovanje. Školi je ovaj odlučan čovek poklonio dve nove CNC mašine, da bi mladi od prvog dana mogli da se upoznaju s njima. „Mi preduzetnici moramo da investiramo u obrazovanje naših mladih ljudi ako želimo dobre stručnjake. Ja sam uvek tako mislio, i to se isplatilo!“

Šta je Janković time hteo da kaže, pokazalo se pri obilasku njegovog preduzeća. Na jednoj od brojnih CNC mašina učenik Aleksandar Joković kritički posmatra kako glodalica polako od čelika pravi kalup. Ovaj mladić u četvrtoj godini školovanja već je stalno zaposlen u „Imoldu“. Prima platu, a teorijski deo uči uz pomoć privatnih časova koje plaća Janković. Joković je oduševljen: „Već sada imam pravi posao koji baš volim da radim. Voleo bih zauvek da ostanem u „Imoldu“ i da kasnije i sam obučavam mlade ljude.“ Drugi učenici planiraju da posle škole prvo studiraju, poput Danijela Mihailovića: „Želim kasnije i sam da pišem programe za CNC mašine i da budem jedan od inženjera koji rade u ‘Imoldu’.“

OD NULE DO STO

Do pre nekoliko godina Livnica Požega morala je svoje radnike da obučava od početka. Tek posle višemesečnog uhadavanja

oni bi bili u stanju da izvedu jedan jedini korak u proizvodnji – to je smanjivalo produktivnost preduzeća. U međuvremenu se situacija promenila, jer i Livnica ima blisku saradnju sa direktorom Đokićem. Kao i „Inmold“, i ona stipendira 33 učenika sa zagarantovanim radnim mestom posle završetka školovanja. Budući livci idu svake nedelje na praksu u preduzeće u trajanju od dva do tri dana. Tako i Aleksandar Perović iz druge godine. Kad se kiša od varnica sa brusilice smirila, učenik je podigao zaštitnu kacigu i ozareno rekao: „Najviše bih voleo da sam svaki dan u preduzeću, jer mislim da je ovde posao baš zanimljiv. Voleo bih zauvek da ostanem ovde i da napredujem, jer mi je ovo preduzeće omogućilo profesionalnu budućnost“. Slobodan Lukić je tehnički direktor i od pre nekoliko godina vođa obuke: „Mladi su zaista motivisani i žele da izuče ovo zanimanje. Po završetku školovanja moći će da obavljaju sve poslove kod nas u preduzeću.“

„Mi preduzetnici moramo da investiramo u obrazovanje naših mladih ljudi ako želimo dobre stručnjake. Ja sam uvek tako mislio, i to se isplatilo!“

ULAGANJE U BUDUĆNOST PREVAZILAŽENJE NEDOSTATKA KVALIFIKOVANE RADNE SNAGE

Nemačka kompanija Falke KgaA izdvojila je veliku sumu novca da izgradi fabriku čarapa u Leskovcu, malom gradu na jugu Srbije. Od početka 2012. godine, na brojnim masinama za pletenje igle zuje tamo-amo, koturi konca se odmotavaju brzim tempom i, kao niotkuda, ova tehnička čuda izbacuju poluproizvode za proizvodnju čarapa, hulahopke i svilene čarape. Šivenje, oblikovanje, fiksiranje, kontrola kvaliteta, etiketiranje, pakovanje – čarape imaju dug put od mašina za pletenje do distribucije. Ova nemačka porodična kompanija je kao veoma tražen poslodavac izabrala ovaj idilični grad za svoje proizvodno sedište. Generalni direktor Martin Niland već zapošljava pet stotina radnika u fabrici čarapa i ima još preko hiljadu prijava za zapošljavanje na svom stolu. Međutim, direktor nije sasvim zadovoljan: „Imamo veliku potrebu za kvalifikovanim radnom

snagom. Konkretno, očajnički tražimo mehaničare za tekstilne mašine. Međutim, nisam dobio nijednu prijavu za zapošljavanje kvalifikovanih radnika koji traže posao. Njih je veoma teško pronaći na srpskom tržištu.“

Pritom je područje oko Leskovca bilo do devedesetih godina prošlog veka poznato po tekstilnoj industriji. Lokalna tekstilna škola je nekad školovala pletilje, tkalje, mehaničare i krojače koji su znali svoj zanat. Gospodin Niland se nadao toj radnoj nazi: „Nažalost, dobro obrazovani ljudi su odavno otišli odavde, a mladih naraštaja uopšte nema. Narednih 20 godina stalno će nam trebati mlada kvalifikovana radna snaga, zato što ćemo nastaviti da rastemo ovde.“ Već sledeće godine Falke će zaposliti još sto radnika koje je kompanija u sopstvenoj režiji obrazovala i dodatno obučila. Gospodin Niland je bio u prilici da od samog početka zaposli Dušicu Grozdanović, radnicu sa

„Obrazovanje mladih ubuduće će se više usmeravati ka potrebama tekstilne kompanije, tj. već u školi učenici će imati znatno veće veze sa praksom.“

27 godina iskustva u tekstilnoj industriji. Posle godinu dana dodatne obuke u Nemačkoj gospođa Grozdanović sada sa lakoćom upravlja mašinama i radi na obuci novoprimljenih radnika: „Poznavanje materijala je osnova svega. Mladi moraju da znaju koje predivo ima koje osobine, kako da u skladu sa tim podese mašinu i na šta obavezno moraju da dobro motre. Ovde proizvodimo kvalitet za koji ranije nisam ni znala da postoji. Zaista sam ponosna na to.“ Sve u svemu, 80 zaposlenih koji su u firmi od samog početka su na nivou gospođe Grozdanović i obučavaju zaposlene iz drugih struka. Međutim, ovakvim obukama nemačka tekstilna fabrika ne može da zameni stručnu školu.

SUSRET SA SVETOM RADA

Mare Karanfilović, direktorka stručne škole za tekstil, u dolasku kompanije Falke vidi ogromnu priliku za mlade u regionu. Postigla je dogovor sa gospodinom Nilandom: „Obrazovanje mladih ubuduće će se više usmeravati ka potrebama tekstilne kompanije, tj. već u školi učenici će imati znatno veće veze sa praksom.“ Osim toga,

učenici će svake nedelje odlaziti u fabriku Falke, kako bi u njoj osetili atmosferu u radnom okruženju. Gospodin Niland sasvim jasno kaže: „Mladi ljudi imaju priliku da upoznaju fabriku, a mi imamo priliku da procenimo buduće svršene učenike.“

Tekstilna škola nije ostala skrštenih ruku. Tekstilni inženjer, uz posredovanje GIZ-a, pomaže školi u modernizaciji sadržaja obuke za mehaničare tekstilnih mašina. Mladi ljudi počinju da uče na gotovo zaboravljenim mašinama za pletenje i predenje - rastavljaju ih, čiste i ponovo sastavljaju. Falke je donirao dve nove mašine za vežbanje i obuku. Učenik Andreja Kostić je s oduševljenjem posmatrao kako radi popravljena stara mašina za pletenje: „Mislim da je zaista uzbudljivo to što mogu ovako složenu tehničku konstrukciju da rastavim i ponovo sastavim. Po završetku školovanja sledeće godine veoma rado bih počeo da radim za Falke, da tamo održavam i popravljam moderne mašine i da se iz te oblasti sve više obučavam.“ Andreja ima želju koju bezrezervno deli sa potencijalnim poslodavcem.

„Po završetku školovanja sledeće godine veoma rado bih počeo da radim za Falke, da tamo održavam i popravljam moderne mašine i da se iz te oblasti sve više obučavam.“

OD SAMOG POČETKA BANKARSKO OBRAZOVANJE PO MEĐUNARODNIM STANDARDIMA

Učenik ekonomske škole Nikola Ugarković znatiželjno posmatra šta radi referentkinja NLB banke u Subotici, Snežana Ivković. Trenutno obrađuje kreditni zahtev pravnog lica, pa je za svaki slučaj odlučio da od nje još jednom čuje neke detalje. Kao učenik četvrte godine Ugarković već izuzetno dobro poznaje bankarsko poslovanje. Nije to samo zbog prakse u filijali ove banke, već pre svega zahvaljujući obuci u virtuelnoj banci koju je obezbedio GIZ. „Mi imamo svoju banku u školi, tamo izrađujemo ugovore o kreditu, otvaramo bankovne račune i sklapamo ugovore za štedne uloge“, ponosno objašnjava Ugarković. S takvom pripremom budućim bankarskim službenicima snalaženje u svetu rada ne predstavlja problem.

„Mi ćemo u školi da prenosimo neophodne teorijske osnove, a banke su dužne da u trećoj i četvrtoj godini školovanja u okviru prakse učenike uvedu u svakodnevnu praksu bankarskog poslovanja“

O tako dobro kvalifikovanim učenicima direktor Ekonomske škole u Subotici Igor Bem mogao je samo da sanja kada je stupio na ovu funkciju pre deset godina. Kao i gotovo svuda u zemlji,

stručno obrazovanje bilo je udaljeno od prakse, a većina svršenih učenika nije uspevala da nađe posao. Bez oklevanja, Bem se priključio GIZ projektu koji je okupio predstavnike banaka kako bi zajednički napravili moderan profil zasnovan na praktičnim veštinama. U okviru projekta razvijene su osnove sadržaja za praktičnu obuku bankarskih službenika, a Bem se dogovorio sa bankama: „Mi ćemo u školi da prenosimo neophodne teorijske osnove, a banke su dužne da u trećoj i četvrtoj godini školovanja u okviru prakse učenike uvedu u svakodnevnu praksu bankarskog poslovanja“. Prva generacija bankarskih službenika u Subotici upisana je 2005. godine. Angažovani tim nastavnika na čelu sa Bemom razvio je nastavne materijale na nivou same škole. GIZ je organizovao studijska putovanja nastavnika u Nemačku, razmenu sa nemačkim srednjim stručnim školama i privrednim komorama. Kao rezultat toga, učenicima su sada na raspolaganju knjige i materijali za vežbu koji odgovaraju evropskim standardima. Bem ima samo reči hvala za svoj tim: „Nastavnici

su sve te materijale razvijali u svoje slobodno vreme s ogromnim entuzijazmom. Za to čak ne mogu ni da ih nagradim, za tako nešto nisu predviđena odgovarajuća sredstva.“

ZANAT BANKARSTVA

Važna Bemova saveznica od prvog trenutka bila je regionalna direktorka NLB banke u Subotici Marija Bećak: „Ranije nije postojalo posebno stručno obrazovanje za bankarske službenike. Mladi su dolazili kod nas i ništa nisu znali.“ Za banke je to značilo da su same morale da obučavaju svoje zaposlene, što je bio mukotrpan posao. Tek posle šest meseci moglo je da im se poveri da samostalno obavljaju zadatke, pri čemu ti priučeni kadrovi nisu bili ni nalik radnicima koje možete svuda angažovati. Ovu novu generaciju direktorka Bećak sasvim drugačije vidi: „Današnji učenici znaju da rade u tom celom softveru, znaju šta je aktuelno u međunarodnom monetarnom poslovanju. Znaju čak i kako da postupe prema nezadovoljnim klijentima.“ Ovu sigurnost u poslu učenicima je pružila sveobuhvatna

obuka. Pored virtuelne banke, u igrama po ulogama uvežbavaju rad sa klijentima, kale se za pritužbe i komplikovane upite. Bliskost sa stvarnošću ceni i Mina Bogdanović, učenica četvrte godine: „Imamo ogromnu sreću što tako neposredno možemo da doživimo svoje buduće zanimanje. Sve što će nam trebati kasnije, na poslu, imamo ovde u učionici!“

Neki direktori banaka i dalje više vole da zaposle radnike sa fakultetskom diplomom, koje onda plaćaju isto koliko i svršene učenike srednjih stručnih škola. To je stav koji gospođa Bećak nikako ne razume: „Ako neko hoće da radi u banci, onda treba da završi srednju stručnu školu bankarskog smera, a ne neki fakultet. Naš posao je kao zanat, mora se učiti od temelja. Samom univerzitetskom diplomom se ne prenosi takvo znanje!“ Ova samosvesna regionalna direktorka to sigurno zna, jer se i sama posle studija iz oblasti finansija dugo godina na mukotrpan način uhodavala u bankarstvo, dok nije stekla neophodno umeće za ovaj posao.

„Ako neko hoće da radi u banci, onda treba da završi srednju stručnu školu bankarskog smera, a ne neki fakultet. Naš posao je kao zanat, mora se učiti od temelja.“

NE MORA SE OBAVEZNO NA FAKULTET! PROFESIONALNA ORIJENTACIJA ZA UČENIKE I UČENICE

Svako dete treba da studira i završi fakultet – tako smatraju roditelji i većina učenika u Srbiji. Međutim, kao i svuda u svetu, akademska karijera nije za svakoga.

Srednje stručno obrazovanje je i dalje na društvenoj margini, loš mu je ugled, a zanimanja koja se u njemu izučavaju smatraju se neatraktivnim. To je predrasuda, jer i srednje stručne škole se razvijaju i u međuvremenu nude zanimljivu paletu profila, od ekonomskih do tehničkih. Često ni roditelji, ni nastavnici, ni učenici osnovnih škola nisu čuli za ove mogućnosti. Uz GIZ-ov projekat „Profesionalna orijentacija“ ova situacija se ipak postepeno menja. Već oko dve godine osnovne škole, kancelarije za mlade pri opštinama, Nacionalna služba za

Osnovne škole, kancelarije za mlade pri opštinama, Nacionalna služba za zapošljavanje, preduzeća i predstavnici opština sarađuju širom Srbije, da bi učenike sedmih i osmih razreda pripremili za predstojeći izbor zanimanja.

zapošljavanje, preduzeća i predstavnici opština sarađuju širom Srbije, da bi učenike sedmih i osmih razreda pripremili za predstojeći izbor zanimanja. Odlaze u škole i svojim znanjem i kompetencijama pomažu učenicima da sagledaju interesovanja i sposobnosti svakog deteta pojedinačno. Na interaktivnim radionicama mladi brzo konstatuju šta je to što umeju, za šta su talentovani, gde su njihove prednosti i preispituju svoje odluke vezane za karijeru. Uključeni su i roditelji. Oni su ti koji mogu i treba da podržavaju interesovanja i odluke svog deteta, jer onda ono ima šansu za zadovoljavajući izbor zanimanja. Prvobitno, program je zamišljen kao ogled, a od kraja 2013. sve osnovne škole u Srbiji, njih 1100, nudiće usluge profesionalne orijentacije svim zainteresovanim učenicima. Mnogi učenici dobijaju pravu inspiraciju i

proveravaju svoju odluku tek kad posete preduzeće, raspitaju se i isprobaju svoje buduće zanimanje. Tako preduzeće „Sunce Marinković“ d.o.o. iz Kragujevca redovno prima učenike na dan isprobavanja. Mladi pomažu iskusnim radnicima obavljajući manje zadatke kod izrade prozora, vrata ili okvira. Grupacija Delta organizovala je posete svojim fabrikama tokom kojih se preko stotinu mladih informisalo o mogućnostima obrazovanja i šansama ne samo u tom preduzeću, već i u sektoru kojim se ova preduzeća bave, a to je poljoprivreda i prerada hrane.

Osim mladima iz osnovnih škola, savetodavni timovi se obraćaju i učenicima iz srednjih škola, naročito stručnih. Ako je cilj učenika da

po završetku srednje škole gotovo u svakom slučaju idu na fakultet, savetodavci mlade upućuju u alternativne mogućnosti. Mnoga preduzeća traže kvalifikovanu radnu snagu kojoj pružaju i atraktivne mogućnosti za razvoj i napredovanje. Zahvaljujući ovim konkretnim informacijama mnogi učenici srednjih stručnih škola uviđaju vrednost svog školovanja i razvijaju neophodno samopouzdanje za svoju struku.

Preko pet stotina preduzeća se spojilo u međuvremenu i učenicima svih uzrasta svake godine otvaraju svoja vrata. Na internet platformi koja je stvorena posebno za te potrebe preduzeća daju svoje ponude za posete učenika. Tako institucije, ali i učenici nalaze preduzeće koje odgovara njihovim interesovanjima.

Pravi podsticaj za dobar izbor zanimanja mnogi učenici dobiju tek kad posete preduzeća. Sve više privrednih društava prima učenike na jedan dan da „isprobaju“ neka zanimanja u praksi.

INOVATIVNI PARTNER ZA GLOBALNE IZAZOVE BUDUĆNOSTI

Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ - *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH* nudi širok spektar usluga baziranih na regionalnoj ekspertizi, stručnim kompetencijama i menadžerskim sposobnostima dokazanim u praksi. Kao nemačko savezno preduzeće, nudimo primenljiva, održiva i efikasna rešenja u procesima političkih, ekonomskih i društvenih promena.

Veliki deo posla radimo po nalogu nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ). Međutim, GIZ radi i za druga nemačka ministarstva, kao i za javne i privatne subjekte kako u Nemačkoj, tako i u inostranstvu. Tu spadaju vlade drugih zemalja, Evropska komisija, Ujedinjene nacije i Svetska banka. S jednakom posvećenošću, pomažemo i našim klijentima u privatnom sektoru da ostvare svoje ciljeve.

PODACI – BROJKE – ČINJENICE

GIZ je aktivan u više od 130 zemalja širom sveta, a u Nemačkoj je zastupljen u skoro svim savezним pokrajinama. Registrovana sedišta se nalaze u Bonu i Ešbornu. Imamo preko 16.000 zaposlenih širom sveta, od kojih oko 70% čine zaposleni na lokalnom nivou, kao državljani date zemlje. Obim poslovanja GIZ-a na dan 31.12.2012. iznosio je preko 2,1 milijarde evra. (Brojke na dan 31. decembra 2012.)

IZDAVAČ:

Deutsche Gesellschaft für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Sedište organizacije
Bon i Ešborn
Projekat „Reforma srednjeg stručnog
obrazovanja u Srbiji, V faza“
Kursulina 33, 11000 Beograd

ODGOVORAN:

Heinz-Dieter Harbers

TEKST:

Gabriele Rzepka

PREVOD SA NEMAČKOG:

Ana Dragutinović

LEKTURA I KOREKTURA:

Sanja Blagojević Bošković

FOTOGRAFIJE:

Đorđe Tomić

DIZAJN I PRIPREMA ZA ŠTAMPU:

InDesigner, Beograd

ŠTAMPA:

InDesigner, Beograd

TIRAŽ: 500

GIZ JE ODGOVORAN ZA
SADRŽAJ OVE PUBLIKACIJE.

U IME
NEMAČKOG SAVEZNOG
MINISTARSTVA ZA EKONOMSKU
SARADNJU I RAZVOJ (BMZ)

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

GIZ TVET Projekt
Kursulina 33
11000 Beograd
Srbija

T +381 11 24 33 362
F +381 11 34 42 661
E giz-edu@giz.de
I www.giz.de